

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ
СОЮЗІВ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

ГРИ ЦЕНТІ. РІК ХХХІІІ. Ч. 277. Джерсей Сіті, Н. Дж., субота, 28. листопада, 1925.

VOL. XXXIII. No. 277. Jersey City, N. J., Saturday, November 28, 1925. THREE CENTS

Губернатор Пиншов знова
відбуває вуглеві конференції.

ГАРИСБЕРГ, ПА., 25. листопада. — Губернатор Пенсильванії Пиншов відбув нині знову наради з представниками майнерської юнії та представниками власників копалень твердого вугля в справі страйку майнерів.

І одні і другі заявили після конференції, що на їх думку губернатор лише збирає дані про страйк, але не думає тепер виступати з ніяким планом покінчення страйку. Догодуються, що він виступить з якоюсь заявою в справі страйку перед засіданням стейтрової легіслятури, що незадовго має зібратися.

УКРАЇНСЬКИЙ ХОР НА БАЗАРІ НАЙТС ОФ КОЛОМБОС.

В сю п'ятницю, 27-го с. м. о 8-й годині вечір виступить Український Хор ім. М. Лисенка з Джерсей Сіті, Н. Дж., під управлінням п. Андрія Гелі на базарі організації Найтс оф Коломбос в Юніон Галл, при 528 Лунс Ст.

З Джерсей Сіті їдуть босом. (Се чотири блоки за Коломбія Парком).

ЗБИРАЮТЬСЯ ОБЖАЛУВАТИ ОДИНОКУ СТЕЙТОВУ
ГУБЕРНАТОРКУ.

ОСТИН, Тексас, 25. листопада. — Політичні противники пані Маріам Фергасон, губернаторки стейту Тексасу, виявили, що вони почали робити заходи, щоби на засіданню стейтрової легіслятури піднести публічне обжаловування губернаторки, змрююче до усунення її з уряду.

Мають її закидувати нездібність в урядованні та відданість усіх урядових справ до вирішування її мушви.

ВАЖНИЙ ЗЕЛІЗНИЧНИЙ ВІНАХІД.

НЬО ЙОРК, 25. листопада. — Недалеко від міста Доверу, в стейті Нью Джерсі, відбувалися нині спроби з новим винаходом до автоматичного задержання поїздів, який придумав інженер Джордж Фінніген.

Проби вказали, що винахід робить все, що винахідник планував. Поїзд, переїжджаючи попри сей прилад задержався, хоча машинист не звертав уваги на сигнали. Зелізничні заряджені, які приглядали пробам, переконані, що винахід дасть велику безпеку перед зелізничними випадками.

26 ДНІВ БУРІ!

НЬО ЙОРК, 25. листопада. — Сюди приїхав нині британський торговельний корабель Фолд Сіті, що вийшов який місяць тому з англійського порту Балфору. По дорозі в Америку, куди він вів згодом, корабель переживав страшний бурю, що тривала без перерви 26 днів. Буря знесла з поклада дві ратунові лоді, поломала забудовування. Одного моряка фінля океану знесла з поклада в море, і він був певно втоплений, якщо не не, що він був привязаний на ланці.

БОЛЬШЕВИКИ ХВАЛЯТЬСЯ ВЕЛИКОЮ ТОРГОВЛЕЮ
З АМЕРИКОЮ.

ВАШИНГТОН, 25. листопада. — Російське інформаційне Бюро подає до відома, що мимо зрівнян дипломатичних зносин між большевиками та американським урядом Росія дістає з Америки багато товару, Американські товари мають становити 40 процентів ввозу до Росії.

ВЖИВАЮТЬ РАДІА ДЛЯ МОРСЬКИХ СТАЦІЙ.

ВАШИНГТОН, 25. листопада. — Федеральний уряд удержує тепер 17,864 морські маяки для давання сигналів переїжджаючим кораблям.

Послідніми часами стали вживати бездротного телеграфу й телеграфу для подавання всяких сигналів на маяки. Межи ними 993 ліхтарів засвічується автоматично при помочі бездротного переїсання сили.

ХОЧУТЬ ЩЕ НОВІШОГО КАЛЕНДАРЯ.

НЬО ЙОРК, 26. листопада. — Купельце Товариство оснувало в себе спеціальний комітет для упрощення календаря. Сей комітет відбуває в сіні справі публічних переслухання дня 11. грудня цього року.

Купельце Товариство вже заявлялося публічно за кількома реформами календаря. Воно запропонує, щоби Великий рік припадав кожного року на той самий день, щоби рік був поділений на чотири рівні пори року, а кожда пора на три місяці по 30, 30 та 31 днів. Одна частина товариства радить поділити рік на 13 місяців по 28 днів кожний з тим, що кожний місяць має починатися того самого дня тижня.

ЗЛУКА ВІРОСПОВІДАНЬ ДЛЯ РЕЛІГІЙНОЇ ТЕРПИМОСТІ.

НЬО ЙОРК, 26. листопада. — В готелі Астор відбулася нині з приводу Дня Поклики величезна святочна вечеря, в якій взяли участь понад 800 осіб, визначних церковників католицької, протестантської та юдильської церкви. Найвишаччіші американські протестантські проповідники, католицькі священики та юдильські рабини говорили на сій вечір промови за потребою взаємної терпимости одної віри для другої. Головні промови за релігійною терпимістю, вигосили: о. Томас Каро, особистий представник католицького кардинала Гейза, який єпископ Менін та юдильський рабін Гольд

ВЖЕ
ВЖЕ
ВЖЕ

ВЖЕ В ДРУКУ

КАЛЕНДАР

Українського Народного Союзу

на 1926 рік

багатий різнородним змістом та ілюстраціями.

Ціна з пересилкою 50 центів.

Замовлення посилати на адресу: "SVOBODA", 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Притягуємо, що торішній наказав був скоро вичерпаний, тому хто хоче мати календар У. Н. Союзу на 1926 рік, нехай поспішить із замовленням.

МЕДИЧНИ ПУНКТИ НА
УКРАЇНІ.

В цьому році побільшились числом медичних учасників на Україну з 1,258-ох до 1,457, а число-ліжок у сільських шпиталях з 9,200 до числа 11,125.

ЗА ПІВТОРА ГОДИНИ З ЛОН-
ДОНУ ДО ПАРИЖА.

В найближчих днях буде ужити в воздушині комунікації Лондон — Париж новий величезний літак, що може забрати 24 пасажирів і перебути дорогу з Парижа до Лондону в 90 хвилин.

ЯК СУДЯТЬ РУМУНСЬКІ
СУДИ.

В Яссах відбувся цікавий процес проти Румуна Санду, який побив кількох Жидів. Суд засудив Санду на гривну 500 левів, а двох Жидів на 3 дні арешту і 10 тисяч левів гривни за те що... входили Санду в дорогу.

В ФАБРИЦІ КРУПА НИШАТЬ
МАШИНИ ДО ВИРОБУ ГАР-
МАТ.

З Берліну доносить, що в фабриках Крупа розпочали нищити машини до виробу гармат. Має це бути один з кроків до так званого розброєння.

ПЕРША КОПАЛЬНИЦЯ РТУТИ
В РУХУ.

В Донещкому басейні пущено в осінь цього року в рух однокую в ССРП копальню жидов срібла в Микитівці. За одини до того перший місяць праці відкотило 500 тисяч пудів чистої ртуті.

НОВА ЗЕЛІЗНИЧА ЛІНІЯ.

В найближчому часі проводитимуть Вороніжське залізничне роз'їздяння правління нової залізничної лінії, яка лунчить буде Білорусію із Поставиціною. Шлях тягтиметься від Гомеля до Прилуки.

МАЙБУТНЯ СЛАВА.

П'ять-літня дочка недавно помершого найбільшого тенора Карузо приготується вже нині до сцени. Вона має чудовий сопран. Знавці стверджують, що вона має феноменальний талант. Одначено не відрижняться ніяким виконавчим рисам від інших дитяч. П. Джерас, де-яксь, "новоміда" батько не дуго дав їй імення

КОЖЕН ЧОЛОВІК

повинен знати історію свого рідного краю, свого рідного народу. Багато віків наш діл-праддін попливали потом і кров'ю ту землю, де ми живемо; наставляли груди та голови ками, і своїм онукам-правнукам красної долі добували. А чи знають ті онуки свою бучальницю; чи вівають усі про славу діла предків своїх? Чи знають вони до ладу навіть те, хто вони такі: "Чні сини, яких батьків?"

Тими словами зачинається "Історія України" Миколи Аркаша і мабуть не треба більше нічого додавати до тих слів, щоби збудити охоту до купня сеї так конче потрібної кождому українській книги.

Як Ви вже маєте "Історію України" М. Аркаша, то купіть її яко різнаний дарунок для своїх рідних або знайомих. Се буде одна з найкращих пам'яток, яку Ви комуналь подаруєте з нагоди свята.

Як Ваші діти не вміють по українськи читати, то найхотіли малюнки, яких є дуже багато в "Історії України", нагадувати їм їх рідний край, козачку їх роду.

Історія України М. Аркаша коштує \$3.50 в гарній полотноїній оправі.

Замовляйте скоро, бо ми не маємо багато сеї історії на складі.

Адресуйте:

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВІДКРИЛИ ШАЙКУ БОМ-
БИСТІВ.

ШКАГО, 25. листопада. — Шингарська поліція каже, що вона попала на шайку, яка займалася підкакуванням бомб.

Поліція пропонує нездовго зібрані факти великої лави приєднаних судів та буде домагатися карі смерті на трох пійманих членів сеї банди.

АСКУРАЦІЯ ПЕРЕД "КАЗЕ-
РОМ".

Лондонські часописи полярно звістку, що в банках поїмається живий асексургічний рух проти можливості, щоби Вільгельм II. вернеться на престол. Вже минулого року введено таку оригінальну асексургію втрат громадян, звязаних з таким випадком. Найбільше замовлять ідеї злучення

РЕФОРМА АКАДЕМІЙ НАУК.

В середній жовтні відбувся у Харкові поширений пленум Главнауки України, на якому рішуче асереорганізувати Всеукраїнську Академію Наук, зорганізувати нові заповідники (зразкові культурні та досвідні рілляні, зоологічні та інші стації), та скріпити і поширити охорону пам'яток матеріальної культури і природних багатств України.

ПОХМУРИЛ ЛЕВІНГРАД.

У бувшій царській столиці панує тепер епідемія шарлатанів, тифу та кору. Шпиталі повні і лікарі не всіляк приїти з допомогою всім недужим. Недужих не можна ізолювати і тому заразливість неугу зростає. При цьому рівень Неві сильно зріс і місто загрожено повною. У деяких дільничних вода вже вдерлася до пивниц, що збільшує зріст неугу. Також приготувалося страйку у 50 приватних підприємств.

ЗАТРАЧЕНА БІБЛІОТЕКА.

При будівельних роботах над Кремлем робітники найшли старий пергамен, який передали студентам, що йшов вулицею. Студент передав його в університет і там виявилось, що це список бібліотеки Івана Грозного. На доручення радницького уряду зроблено дальші розшуки за цією бібліотекою і найдено 17 великих томів старих італійських та константинопольських рукописів великої наукової вартости. Московський університет вибрав комітет для дальших дослідів у цьому напрямку.

МАНУФАКТУРА.

В звязку з нестачею мануфактури на внутрішньому ринку України закупива Вукопільна ка за кордоном мануфактуру на суму 4 мільйони 800 тисяч карбованців.

НАДУЖИТІ.

На кремінчуцьких тартахках позолудених залізних доріг відкрито великі крадіжки і розтрата державного майна, яких допущалася систематично адміністрація тартаків на чолі з директором Рижаківим. Винних відідав під суд. Втрати обрахувують на 30 тисяч карбованців золотом.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ
КАП ПОВИННА НАХОДИТИСЯ

Ще раз Бріан.

ПАРИЖ, 26. листопада. — Сьогодні здавалось, що заходи голови парламенту Ерріота скласти соціалістичний кабінет увінчаються успіхом. Ерріо вже мав готовий кабінет і мав його предложити президентові Франції Думергові до затвердження, однак провідники соціалістичної лінії в останній хвилі зажадали від Ерріота виразних приречень щодо фінансових реформ, а зокрема щодо данини від капіталу, і сим розбили соціалістичний кабінет. Ерріо зрікся завдання формувати кабінет і повідомив про се Думерго.

Тоді Думерг знову запросив до себе Бріанда і доручив йому скласти коаліційний кабінет, до якого увійшли би представники центра в парламенті, умірювані соціалісти і навіть правниця Раймонда Пуанкаре.

Бріан виявився слабий здоров'ям, але вкінці прийняв місію і, як кажуть, вже в п'ятницю пополуноді предложить Думергові до затвердження новий кабінет, в якому не буде лівих соціалістів.

ДУМЕРОВИ НЕ ПОВЕЛОСЬ.

ПАРИЖ, 26. листопада. — Сенатор Думерг переправляв з провідниками ліній і переконував, що з ними він не вліє складати нового кабінету. Тому він повідомив президента Думерго, що зрікається дорученої місії.

НЕДОСПІЛИЙ КАБІНЕТ ЕРІОТА.

ПАРИЖ, 26. листопада. — По невдачливих заходах сенатора Думерга президент Франції Думерг запросив до себе голову палати Ерріота і доручив йому місію сформувати новий кабінет. Ерріо з неохотою прийняв завдання і зразу зачав персперивати з провідниками ліній в парламенті, а зокрема із соціалістами, хоча їх приєднати до правительственої більшости.

Він спершу намагався такий склад кабінету: Едуар Ерріо — прем'єр і міністер внутрішніх справ; Леон Баєм (провідник соціалістів) — міністер судівництва; Поль Бонкур (соціаліст) — міністер війни; Арістіда Бріан — міністер закордонних справ; Лео Люшер — міністер скарбу; Анрі Беранжер — міністер колоній; Шотан (соціаліст) — міністер судівництва; Льюкен (соціаліст) — міністер просвіти; Муте (соціаліст) — міністер прикладних праць; Компер Морель (соціаліст) — міністер хайборства.

Се був би кабінет соціалістичний, з перевагою лівих соціалістів.

НІМЕЦЬКА ПРИЙМАЄ ЛОКАРЕНСЬКИЙ ДОГОВІР.
БЕРЛІН, 26. листопада. — Німецький парламент (райхстаг) прийняв сьогодні локаренський договір 271 голосами проти 159.

ПОБІДА ФРАНЦУЗІВ У СІРІ.

БЕЙРУТ, Сірія, 26. листопада. Французьке військо осягнуло побіду над сирійськими повстанцями в Раши, де полягло 300 Сирійців.

В Дамаску воєнний стан і тепер панує спокій.

ПОМЕР СІАМСЬКИЙ КОРОЛЬ.

БАНГКОК, столиця Сіаму, (Asia), 26. листопада. — Сьогодні помер сіамський король Рама VI. в 45-му році правління по операції на внутрішню неугу.

Він не оставив синя, тому його наслідником буде його брат, князь Праджа Ділок.

ХОЧЕ СІЛАЧУВАТИ ДОВГІ.

БУКАРЕШТ, столиця Румунії, 24. листопада. — Румунський міністер скарбу Вінтло Братіно зазнав новий бюджет Румунії на 1926 рік, який він предложить на другий тиждень парламенту.

Бюджет внісшить понад 38 мільярдів левів (паперових), більше о 7 мільярдів левів від союгородного.

В цьому бюджеті призначено один мільярд левів (\$4,500,000) на сплату (перші таті) воєнних довгів, які Румунія винна Англії, Франції й Америці.

ВЗІВІВАЮТ ШАЛІЯНІНА, ЩОБ ВЕРНУВСЯ В МОСКВУ.

МОСКВА, 24. листопада. — Тугешинська советська преса і представники театру піднесли апел до відомого російського співака-баса Федора Шаліяніна, щоб вернувся в Москву і дади співав там як давніше.

Тугешинські газети пишуть, що він, "запровад свою душу мамоні", до чого самий недавно признався в Парижі перед виходом до Америки.

Шаліянін одержав бів в 1922 році від советської влади паспорт на візід закордон на один рік, від якого, що частину свого зарплату буде присилати на фонд голодних в Росії. Він відно сповняв приречення, бо відтак йому паспорт постійно продовжувано.

Перед виходом з Парижа до Нью Йорку, де співак, який одо Метрополитен Опері, Шаліянін заявив, що має контракт, як Еррої й Аїерні на кілька літ, отже не може, вертаючись домія, але за кілька літ вернеться і буде співати в Москві, Лейпнграді.

СТРАЙК ТЕЛЕФОНІСТІВ В КОНСТАНТИНОПОЛІ.
ЦАРГОРОД, Туреччина, 24. листопада. — Тугешинський телефоністський організували тому три місяці свою юнію і тепер заявляють, що виступлять всі до страйку, якщо телефонічна компанія не підваснить їх платення.

В юній найбільше Туркини, які провадять, але до страйку приєднується і Гречани та Жидівки.

Тепер їх платні внісшить 11 до 15 лоярів місячно.

ПІВТОРА ТИСЯЧІ ЗА КРІСЛО ВАШИНГТОНА.
НЬО ЙОРК, 25. листопада. — В одній приватній галерії образів відбулася тут підлітка всяких предметів старовини. Межи ними виставлено на ліхтиціччю олю крісло, яке колись було власністю американського героя боротьби за незалежність, генерала Джорджа Вашингтона. Крісло куплено за 1,000

"СВОБОДА" (LIBERTY)

FOUNDED 1895

Published daily except Sundays and holidays,
at 63 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1914, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:

Three cents a copy.	ПЕРЕДПЛАТА:
One year (12 issues) \$ 7.00	Полгодовий часо три місяці. \$ 7.00
Six months (6 issues) \$ 3.75	На рік пошти \$ 3.75
Three months (3 issues) \$ 2.00	На три місяці \$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	В Джерсі Сіті і Заграницю:
One year (12 issues) \$10.00	На рік \$10.00
Six months (6 issues) \$ 5.50	На рік пошти \$ 5.50
Three months (3 issues) \$ 2.75	На три місяці \$ 2.75

За кождо зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Телефон "Свободи": 488 Montgomery. Тек. У. Н. Соколя: 1838 Montgomery.

В Канаді підписати наші газети краще на т. в. Foreign Money Order.

Адрес: "СВОБОДА", 63 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ЧИМ Є МИР В ЛОКАРНО ДЛЯ ЄВРОПИ, А ЧИМ ДЛЯ НАС.

Мир в Локарно буде затверджений всіми заінтересованими державами, не вже перше. З днем 7. грудня вийде він в життя. Цікаво тепер приглянутися тому фактичному положенню, яке він викликає в Європі. Бо чим далі віддаляються від його підписання в Локарно, тим більше переконалися про його незвичайну вагу, тим краще визнаємося в тих далокосяких ризиках, які там заклали і які переміняють цілу фізіономію повноенної Європи, які таркануться посередю її нас, хоч українській наріц учаси в конференції не брав, ні там про українське питання не рішало.

В першу чергу треба пам'ятати, що історичний французько-німецький конфлікт загладіти, та що обоє народи в своїй близькості змагають до його остаточної ліквідації. Ти змаганні снідали не тільки в політичній сфері, але й в культурній. Відлучаючи свободішні не тільки Німеччина, але й Франція, яка може тепер залишити найважливішу для неї проблему на боці, а всі свої сили звернути на відвернення тяжкої фінансової кризи та воєнних заперех в Сирії і Марокко.

Німеччина зискала без сумніву найбільше, бо локарнський мир переміняє в високій мірі верзайський договір та привернує Німеччину на переломне становище. Вона не одержала ще назид своїх заморських колоній, які її земля окупувала, ще вона під контролем, але її престиж зріс, її голос зрівнявся з голосом польських аліянтів. В той спосіб було вна в можливості брати безпосередню участь в остаточній ліквідації тих об'ємів, які на не накладала верзайський договір. Вона стає членом Ліги Націй і то це певної міри упривілейовує та має заповніти місце в Раді Ліги. Не буде можна втратити її проти її волі до німких воєнних санкцій, вона має рійнок можливість доходити в Лізі вирішення своїх східних границь.

Все це змінило її положення, тому не дивно, що сам президент Німеччини, Гінденбург, докладає всіх зусиль, щоб зашпелити рейнському пактові ратифікацію в німецький парламент, хоч проти його виступають його власні партійники, німецькі націоналісти.

Англія зискала називаючи багато на престиж. Ідея взаємного забезпечення поствала в Бердлі, але знайшла зрозуміння і підпертя в Лондоні. Без питку Англії не було би приходу до мира в Локарні. Англія являється немовби покровителем цього мира, а зарозом держити над ним руку та є його сторожем. Це упривілейовує становище дає їй змогу заважати кожній кождій на міжнародній політичній ситуації в Європі та переміняти її сили з користю для себе. А до того вона доконала через мир в Локарно дуже великого для неї дела, а саме відсапувала Росію від заходу, аж до цілком ізолювала від вського впливу в Європі. В той спосіб ослабила вона свого найбільшого теперішнього ворога, який кладе її колоди під ноги в Азії. Вийшовши в тісний контакт з Німеччиною та поспираючи її в ревізі східних границь має вона можливість контри німецько-російських взаємовідносин, а довші до німецько-французького зближення усунула ґрунт російсько-французькому.

В той спосіб визнається рівнож положення Росії зга. С. С. Р. Чіперні поїс повну невдачу, якої безпосередній наслідок той, що совити не можуть дістати заграничних капіталів, а тим самим позбавлені можливості господарської відбудови знищеного краю. Це ослабить їх положення в краю і вони будуть змушені змінити свою політику в самій нутрі, а даліше їй супроти других держав. В першій мірі будуть мусити залишити комуністичну пропаганду, яку ведуть по рійних краях Європи через своїх платних агентів, які то поширюють загальну деморалізацію та розколад.

Польща вийшла на локарнський мир як Забобчик на мінді. Привезла до дому кілька договорів, які мали по словам Скрипшиного скріпінті під союз з Францією та забезпечити східні границі, а які на ділі являються свистком паперу, а більш нічого. Навіть якщо напад на не совити Франція не буде могла прийняти її до помічни, якщо на це не згодиться Німеччина, бо через її територію треба перестригти армію. А що Німеччина на це не згодиться, в те хіба вірою не сумнівається. Знова в разі польсько-німецького конфлікту справа мусити піти перед Радю Ліги Націй, в якій Німеччина буде мати свого представника, а Польща ні. Рішення Ради мусити залишити одностороннім. Це значить в конкретній випадку, що колиби така Рада була за Польщею, одні німецький голою виступили, щоб припинити вирішення. А коли немає згідного вирішення, справу вирішувати сторони самі між собою. Гарно буде тоді виглядати вирішення, якщо Німці будуть мати тільки з Польщею до роботи, не вже легке собі уявити.

І Росія і Польща вийшли з Локарна з нічим. Положення їх через те дуже погіршилися і нема ніяких уявлів, щоб вони поправилися. Обі держави, особливо Польщу, будуть вагати фінансові та політичні кризи, з якими буде повільно боротися кожний уряд, щоб не допустити до дієсної наратки. Серед такого погіршення повенення української наратки, скріплити зискати. І в Польщі і в союзі може тепер легше, скріплити наша постанова, бо ворог ослаб і слабшати буде далі. Забезпечити нашу долю до нової боротьби. В тіх напрати

3 УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В ЧЕХО-СЛОВАЧЧИНІ.

Прощальний вечір і візід до Канади артиста-балетмайстра Васля Авраменка.

Дня 18. жовтня с. р. в Подебрадах в селі Соколових відбувся виступ Подебрадської школи українських народних танців, а одночасно і прощальний вечір, з приводу відліду керівника цієї школи арт. В. Авраменка до Канади.

Сама була переповнена по берегах публікою, Українцями і Чехами. Всіх цікавило перебігачи на власні очі про надзвичайні досягнення арт. В. Авраменка в культурній нутрі українського національного танцю, про що в свій час так багато писала преса, під час виступів славнозвісного артиста на західних землях України. Немає зацікавлення і серед чехів викликало засвоєння школи українського танцю, бож чимало до її чеської молоді вступило до школи арт. Авраменка. Приїхали на вечір і гості з Праги, арт. Микола Саловський і його дружина.

Вже перша точка програми "Танкові пастушки і кроки" викликала шумливі оплески і захоплюючі настрий публіки. Далі йшов цілий ряд танців: гуртових, і солов'їх, обрядових і історичних, у виконанні хлопців і дівчат — дорослих і дітей: "Величодна гайка", "Козачок подільський" солю, "Коломийка", "Чумак", "Гопак-гопак" і вільними солами, "Катерина", херсонський танець, "Гопак" колом в одну пару, "Чумачок", "Аркан", "Козак" солю, "Журавель", "Катерина" гуртовий танець, "Хуртовина", "Задорючий козак", та вільне солю самого арт. В. Авраменка.

Чудова пластична рухів, грація і строга метрика свідчать про роботу великого майстра українського танцю. І це досягнуто за той короткий час два три тижні.

Серед загальної програми не можна не відзначити деяких точок, що виконані з особливим успіхом: "Козачок подільський", виконаний дівчиною Арою Черницькою; це справний талант, її викликали на, біс і нагородили дуже шумливими оплесками; "Коломийка", що повила красю Гуцульщини у виконанні п.п. Галамкою, Бєзухова, Гюржя і Куницького; "Чумак" викон. п. Крамаренко; "Козак" викон. п. Осначем; "Аркан" вик. п.п. Виноградником, Гладієм, Івантшиним, Прокоповом та ін.; "Катерина" викон. п.п. Шогенівцем, Боківцем, Соковичем, Єніковом, Телігою і Дридаловим, а особливо "Чумачок" викон. трьохлітній Любо Виноградником; цей артист і називаючи віртуозністю пророблював своїми маленькими ноженятами всі складні рухи цікавого танцю. Загалом виступ на сцені дійсно зробив дуже приємне вражіння.

Поява на сцені арт. В. Авраменка в танцю "Вільне солю", викликала на сцені грім оплесків, що перебігли в овацію. Після довгої і тривалої хвороби ноги, які він зламав у друге по приїзді до Ч. С. Р.), артист шби вярвався з пуч і вихром поїс по сцені. Всі боялися, щоб знов не трапилося нещастя з ногою.

По закінченні програму на сцену вийшли всі учні школи і підісали арт. В. Авраменка, одягнені в розкішно вишиті окладі. Дарували відчідна учня п. Шогенівця: "Дорогий друже! Ми учні твоєї школи укр. національного танку в Подебрадах — студенти Української Господарської Академії в Ч. С. Р. вітаємо тебе, як борця за звільнення української нації в галузі мистецтва — відраджень українського народу. Дякуючи в бурх революції 1917 р. поставила велика Україна. В рійних галузях народнової життя капітала творця праця: залунала наша мова, пісня, будувалася рідна школа, а золотий Київ одвоюється могутнім ланками мозаїчних купців. А

де один з діамантів народного скарбу — український національний танець лежав занедбанний, засмічений і осміяний. І багато людей журалися його! Ти, селянський парубок киян той дімав, очистиш його горючою любов'ю і танцем став служити Україні. В часи зневіри і тяжких нещасних страждань нашого козацтва й громадянства в таборах полонних в Галичині, на Волині й Холмщині ти працюєш солю, вогнем простим словом і завзятым шляхетним танцем запалював юнаків, дівочі й козацькі серця, задикуючи їм любови свій танок, любови Україну! Не злякай тебе ні загроз, ні кайданів, ні залізні грати польських тюрем! Як той Байда-молодець латів ти жартував і сміявся з катів України і як козак Гонта не надиав свого життя для звільнення України. Слава-твоє, сине народу нашого! Бо ти з тиж, що кохавши край рідний, братерською любов'ю знавеш в єдине велике українське море і Наддніпрянщині і Надністрині, Гуцулі і Буковинці і т. д. ти, хто любить народ наш! Ним прощаємося з тобою, ми привісимо тебе глибоку подяку твою, козацько молодий, працюю надалі і танцем завзятым вохресні заборжних серця в дітях України, бо з ними вохресне і вільна Соборна Україна!"

Читання адреси викликало слюзи у арт. В. Авраменка і він залакав.

Другий адрес і альбом підісали учениці Чехки.

Після того виступили з промова. Михайло Обідний від імені імпровізованих віршани:

Ще в одну святину
Намій душі,
Ніби в душі сніго
Ти наймиліший
Вішавши, засівши
Прозубувши шлях,
Що кувився в мріях
По віках-літах.

Можє в краще, любий,
Що ти нам даш?
Наші дівчата віш
Сонем завітати!

Далі промовляли: представник Комітету, який започував с.п. В. Авраменку підписав його хвороби, — п. др. Модест Левчицький, зазначивши велику їй велику корисну працю арт. В. Авраменка і побажав йому щасливої подорожі до Канади і успіху в його роботі там, а також повороту його звітні вже до вільної рідної землі, та п. д. Олександрович від укр. коопер. організації у Празі.

Арт. В. Авраменко у своїй відповіді сердечно дякував громадянству за моральну й матеріальну підтримку, особливо коли він був хворий і цілковито не мав ніяких матеріальних засобів і для лікування і загалом для життя, також висловив подяку і братському товариству народів за гостинний кутток, який знайшов Славянину у Славянину.

Ще продовжували на сцені до 3. год. ночі гуртові українські танці, якими керував п. В. Авраменко. На прохання публіки він ще й тут протанцював і так захопив присутніх, що його й дівчину-Чесу, яка з ним танцювала підійшли на руки і носили по сцені під громові оплески і крики "слава".

На другий день у годині пів третьої арт. В. Авраменко вихав з Праги до Канади.

Г. Озерний.

ВІЩА

Джанства, Па. В. в'їзді, 28. падолиста відбудеться тут ВСЕНАРОДНЕ

ВІЩЕ

в справі допомоги рідному краю. На віс, повинні виступити всі Українці.

ТЮРЕМЩИНА.

Голос члена польської комісії "Комісії для розсуду в'язнів" про в'язничий тайні.

Владислав Узембо, польський соціалістичний посол і співредактор варшавського "Роботника", відхилює в ті гайзеті рубець танцю, якою закутано причини буття в в'язничих, розкинутих по всій території польської держави. Тут же доводимо теж про кілька дат з "діяльності" комісії для розсуду польських тюрем, яка свого часу і "дівьські в'язниці" відвідала — з успіхом, якого докази видно по нинішній день. Ось-чому читачемо з пою комісію ("Роб.", ч. 292 з 24. Х. с. р., передова стаття п. н. 3. приводить у в'язничих):

В січні 1924 р. наслідком низки посольських днесків комісії доручив спеціальній комісії розсуду в'язничих, пануючих у розсуді. Від того часу минає вже другий рік. Публічна опія Польщі нічого не знає про висади праці солов'їх комісії, дарма, що комісія поінформувала відвідуванням тюрем фактично в осени 1924 р., оглянувши 28 в'язничих в 23 місцевостях, розсидивши становіще 10.137 в'язнів зі загальною числа 30.302 в'язнів (згідно з урядовими даними з 4. липня 1924 р.), в тім: положення 783 т. зв. політичних в'язнів зі загальною числа 1476. Як член той комісії, я вичерпав усі засоби спокнутати комісію, щоб, склала солов'їх звіт з своєї роботи. Успіху я не мав. Тимчасом затримувати у тайні протоколи комісії причисляється до нагальної погіршення в'язничих відносин (підписання автора — прим. Реа.)

Повторюю: відносини у польських тюрьмах від 1924 р. підлягають зміні на гірше. Тверджу не лише на підставі вражіння б. міністра Тугута за час його урядування в 1925 р., але й на підставі того, що доходить до нас з в'язничих: с. Хреста, Ломжі, Перемішля, Люблина, — де маємо до діла не тільки з домаганнями в'язнів, полетими го-лодом, але й формальними бунтами ув'язнених з противом карми.

Бунт у "Свентокшійській" в'язничі: що твердив сойм, а що сказав представник уряду.

Найважачішю і найкращавішю боротьбу звела в'язничих сторожів і поліції у свентокшійській в'язничі, де 20 в'язнів, розбурхави сторожу і зурбоили себе, боролися кілька годин. Що могло спонукати в'язнів до такого розлучливого кроку? Союмова комісія оглядала ("бабала") що в'язничі і в своєму (це не складеному (!) звіті) прийняла остаточно таку компромісову (!) формулу: "У свентокшійській в'язничі, відділенні від людських осель, де в'язні позбавлені можливості отримувати від своїх кий знайомих дарунків, і де кліматичні умовини вимагають кращого відживлювання, гзні плакали перед членами комісії, прохали збільшення харчової-пайки, признаючи одночасно, що приписану пайку вони дїєтатю Комісія нашла в кількох келїях той в'язничі майже всіх хорим на очі, що-в'язничий айкар поєсною станом немістності наслідком недостаточного відживлювання. Після відліду комісії калюш пайку збільшено до 3,000 калорій-замість рійнихх 2400 кал. (вечелєний забобуток — прим. Реа.) А проте комісія дїйшла до висновку, що що в'язничі сїд як найкращіше заїкдаувати (підкресл. автора — прим. Реа.) Вона мїстїться у старих монастирських будівлях на шпіль Лісої Гори. Хоч подовено наїм, в келїях з акурним дерев'ям, які виходять на коритар, зямаю є вогно. На 300 в'язнів наїдено 51 в шпїталї, майже наїсходно хорих на сохотї. Для 300 в'язнів утримують 62 сторожів. Смертність ув'язнених застрашача. В 1924

вмерло 78 в'язнів, від січня до липня 1924 вмерло 51 в'язнів.

Шожа не до міністерство справедливості? Отсе нахальний карного департаменту п. Гловаккі заявляє на засіданні солов'їх комісії, що аргументи комісії "не переконують" його про потребу ліквідації той в'язничі; наваки, він гадає, що "того рода в'язничі повинна мати кожна держава! Треба дїяти лише під порці хліба!" Чи можна дїуватися, що в'язні, присуджені на 15—20 дїб або довічно в'язничі, бачучи, що в таких умовинах переїсно можуть прожити 3—4 роки, є готові на найбільш кроваві бунти?

Самбір, Краків, Лодзь, Блос-ток, Влоцлавек.

Не знаю, які є причини бунтів в інших в'язничих, бунтів, що приймають щораз нагальнішої форми. Однак комісія мого свідчить, що в Самборі де пїстора року тому була кїрва розправа з в'язничі, в'язничі була цілий рік неопалена, а білизну не змінювано місяцями. В Кракові теж майже дїду зиму не падали у в'язничі з браку кредитів і то тих самих кредитів, які наїшлися на паливо для судового будинку й мешкилярів прїзес суду, який опїкється в'язничіо...

Находиться вже друга зима з того часу. Що в цїй справі зроблено — не знаю, але чїю, що нікого ще не притягнуто до відповідальності за мучення солов'їх ув'язнених людей, бо п. Гловаккі вважає їх скраві злочинці занедбанні за... дрібні промахи.

Не притягнути теж до відповідальності начальника в'язничі у Лодзі, який всупереч регулімови масово прїнорловлює кару карцери у вогкій темній пївниці, де в'язнів ледве може рухатися. А до тих карцерів кидається людей, яких несправ і не оглядають лікарі, всупереч вимогам регуліму.

У Блосотській в'язничі в'язні знавалися перед комісією, що підчас штучного відживлювання, прїнорловлювано до голодування в'язнів на другий і третій день голодівки, померло кілька в'язнів. Карний департамент не знав нічого сказати в цїй справі.

У Влоцлавку траплялося, маюсове побиття в'язнів, які збунтувалися з приводу покрання карцерах черг заст. прокуратора за скаргу, яку внесено проти нього до окружного суду. В'язничі були малолїтні хлопці, яких цілий рік тримали у сідцій в'язничі, розсидивши поміж кримінальниками; деяких з них суд зів'язнів від вини і кари: Прокуратор, який був

у в'язничі той, коли біли в'язні — як сам сказав — був "шарпінту" поліції з в'язничі, не притягнули до відповідальності.

Смерть б. п. О. Бєсарбової, комісар Кайдан, п. Краус.

Предметом заїнтересування комісії була таємнича смерть Бєсарбової в поліційній арештшталі у Львові. Комісія, маючи наїсходність скаржити на її знущання над арештованими, затребувала від польської влади креслення автором "Про Реа" кількох показувальних фотопортретів. В зв'язку зі скаргами в'язнів, що їх Кайдан тортурував електричною струєю, судова влада переконала комісію, що це неможливо — "бо в кабінеті п. Кайдана навіть нема контакту до електричної струї! Однак комісія, рїзюючи кабінет п. Кайдана, наїшла там електричний контакт, акчурчений до оправки, де повинна бути лампка. І отсе той самий дїяч став нїні перед судом у Львові, як "свідок" — обвинувачуючи Штайгера в замаху на президента держави, а судовий нарастї "даліше не бачать підстав переслїдувати п. Кайдана за катування й тортурування арештованих".

У львівській в'язничі ми бачили вирази знущання над в'язничі з боку судового уряду в п. Крауєнці в'язничі. На паякку шукання в'язнів. Ніхто не може більше денерувати їм до розпуску доводити в'язнів і то, що вони бачили і чули, що не закон прїнорловлювали до них, а сама воля дозорця при повному бесісилью в'язні...

УВАГА! НЮ ЙОРК, Н. Я. УВАГА! ТЕАТР Укр. НАР. ДОМУ

— відіграє — при співучасті п-ні М. Машир; п. Н. Карпала і П. П. Гурського в користь Укр. Зап. Тов.

"СКАЛА"Т

НАТАЛКА

ПОЛТАВУ

оперету в 3-х діях, І. Котляревського

В НЕДІЛЮ, 29. ПАДОЛИСТА

В УКР. НАРОД. ДОМІ

217-219 Е. 6-й Ст. NEW YORK CITY.

Початок о год. 8-їх вечером.

Гляз отворів о 7-їх вечером.

Вступ \$1.00 до 1.50 в'їз особі.

ЛІВІ ОСОБИ:

Наталя — п-ні М. Машир

Терпеліва — п-ні М. Машир

Петро — п. К. Шит

Максим — п. П. Гурський

Вікторія — п. П. Гурський

Просїться рідніх уважати на діти.

217-7

ПОЗІРІ

Заходом Січей ім. О. Бєсарбової і ім. Б. Хмельницького в Нью Йорку втрається,

В СУБОТУ ДНЯ 28-го ПАДОЛИСТА С. Р.

О ГОД. 8-їх ВЕЧЕРОМ.

В СІЧОВІЙ ЛОКАЛІ 77 ST. MARKS PL., NEW YORK, N. Y.

Базар буде отворений кожного дня від год. 8-мої вечер, в неїзлі від год. 3-їх пополудні.

Просїться всіх о якнайчисленнішу участь.

ПОЗІРІ

ПОЗІРІ

ПОЗІРІ

ПОЗІРІ

ПОЗІРІ

ПОЗІРІ

ПОЗІРІ

ПОЗІРІ

ПОЗІРІ

ПОЗІРІ

ПОЗІРІ

ПОЗІРІ

ПОЗІРІ

„Хай на
ша сторожа поможе їм шука
ти”.